

<https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-40-19>

УДК 342.951:349.6(477)

ОМАРОВ А.А.

аспірант кафедри державно-правових дисциплін
юридичного факультету

E-mail: omarov.arzum2000@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-4525-247X>

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
м. Харків, 61022, майдан Свободи, 4

ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА У СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

АНОТАЦІЯ. *Вступ.* Питання безпеки взагалі в сучасних реаліях розвитку світової спільноти знаходяться на порядку денному серед актуальних питань. Завжди були і залишаються вельми важливими питання безпеки як у самому широкому її розумінні, так і галузевоспрямовані питання.

Короткий зміст основних результатів дослідження. У статті проаналізовано адміністративно-правові аспекти розуміння екологічної безпеки як невід'ємної складової частини національної безпеки. Зокрема, у статті стверджується про те, що чинне законодавство формує підстави для розуміння екологічної безпеки у системі національної безпеки як невід'ємного та провідного компонента безпекової системи. З позиції автора, це, у свою чергу, суттєвим чином впливає на розуміння потреби у формуванні цілісного механізму адміністративно-правового регулювання у сфері забезпечення екологічної безпеки як належного підґрунтя формування єдиного безпекового простору незалежної Української держави. При цьому не можна не зважати на специфіку екологічної безпеки як окремого і доволі специфічного об'єкту адміністративно-правового регулювання.

Доведено, що адміністративно-правове регулювання у сфері забезпечення екологічної безпеки повинно здійснюватися у загальній парадигмі безпекового регулювання. Такий підхід повинен знайти своє втілення, зокрема, у кореляції мети та завдань адміністративно-правового регулювання у сфері забезпечення екологічної безпеки з тією метою та завданнями, що стоять перед загальною правовою політикою забезпечення національної безпеки в цілому (забезпечення захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих інтересів людини, суспільства та держави, реалізація яких забезпечує державний суверенітет України, її прогресивний демократичний розвиток, а також безпечні умови життєдіяльності і добробут її громадян від реальних та потенційних загроз). Як витікає з положень чинного законодавства та практики його застосування, екологічна складова у системі забезпечення національної безпеки є достатньо значущою та такою, що є взаємопов'язаною з усіма змістовними компонентами національної безпеки та оборони України. Законодавством передбачено розмаїття актів, які видаються органами публічної влади та щодо яких у відповідних випадках може бути застосовано конкретні способи захисту порушених прав в адміністративному судочинстві. Належна науково-обґрунтована класифікація способів захисту порушених прав в адміністративному судочинстві може виступати основою для розробки критеріїв застосування як тих способів захисту, що передбачено КАС України, так і тих, що Кодексом не передбачено.

Висновок. Таким чином, можна стверджувати той факт, що чинне законодавство формує підстави для розуміння екологічної безпеки у системі національної безпеки як невід'ємного та провідного компонента безпекової системи. Це, у свою чергу, суттєвим чином впливає на розуміння потреби у формуванні цілісного механізму адміністративно-правового регулювання у сфері забезпечення екологічної безпеки як належного підґрунтя формування єдиного безпекового простору. При цьому не можна не зважати на специфіку екологічної безпеки як окремого і доволі специфічного об'єкту адміністративно-правового регулювання. Разом із тим, як було доведено вище, адміністративно-правове регулювання повинно здійснюватися у загальній парадигмі безпекового регулювання, що повинно знайти своє втілення у кореляції мети та завдань адміністративно-правового регулювання у сфері забезпечення екологічної безпеки з тією метою та завданнями, що стоять перед загальною правовою політикою забезпечення національної безпеки в цілому (забезпечення захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих інтересів людини, суспільства та держави, реалізація яких забезпечує державний суверенітет України, її прогресивний демократичний розвиток, а також безпечні умови життєдіяльності і добробут її громадян від реальних та потенційних загроз). Як витікає з положень чинного законодавства та практики його застосування, екологічна складова у системі забезпечення національної безпеки є достатньо значущою та такою, що є взаємопов'язаною з усіма змістовними компонентами національної безпеки та оборони України.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: *адміністративно-правове регулювання, адміністративно-правові засади, механізм адміністративно-правового регулювання у сфері забезпечення екологічної безпеки, екологічна безпека як вид національної безпеки України.*

Як цитувати: Омаров А.А. Екологічна безпека у системі національної безпеки України: адміністративно-правовий аспект. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Право»*. 2025. Вип. 40. С. 177-182. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-40-19>

In cites: A.A. Omarov (2025) Environmental security in the national security system of Ukraine: administrative and legal aspect *The Journal of V.N. Karazin Kharkiv National University, Series "Law"*, (40), P. 177-182. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-40-19> (in Ukrainian)

Постановка проблеми. Сучасні реалії розвитку світової спільноти ставлять на порядок денний широкий пласт актуальних питань. Серед них були та залишаються вельми чутливими та важливими питання безпеки у самому широкому її розумінні. Не випадково, що на офіційному веб-сайті ООН вказано на те, що цілі сталого розвитку або Глобальні цілі, що було сформульовано та ухвалено цією Організацією у 2015 році виступають як універсальний заклик до дій щодо скорочення бідності, захисту планети та забезпечення того, щоб до 2030 року усі люди жили в мирі і достатку. При цьому сімнадцять Цілей взаємодоповнюють одна одну: дії в одній сфері також впливають на результати в інших, тому у межах такого розвитку має бути збалансовано соціальну, економічну та екологічну стійкість [1].

Наведені підходи, що у максимально концентрованому вигляді акумулюють ключові критичні проблеми сучасної цивілізації однією з найсуттєвіших безпосередньо називають екологію, екологічну стійкість та відповідно екологічну безпеку. У той же час, указівка на взаємодоповненість виступає не лише у ракурсі віддання данини глобалізаційним течіям, що, безперечно, останнім часом набули суттєвої актуальності. Така вказівка свідчить також про те, що питання екології, екологічної сталості та безпеки не варто розглядати ізольовано від інших складових сталого розвитку. Беручи до уваги такий комплексний підхід, необхідно перейти на національний рівень (зокрема, на рівень адміністративно-правового регулювання) та, зробивши це, можна теж переконатися у тому, що і в Українській державотворчій та правотворчій практиці він теж реалізується. Зокрема, формулюючи безпекову парадигму базові правові документи подають екологічну безпеку у єдності з іншими видами безпеки.

Стан наукового дослідження теми. Окремими аспектами, пов'язаними з адміністративно-правовими засадами управління у сфері забезпечення екологічної безпеки займалися такі наукові як О. І. Безпалова, Л. О. Ємець, Т. Є. Кагановська, І. Д. Казанчук, Д. М. Лук'янець, Д. В. Лазаренко, Л. О. Остапенко та ін. У той же час, формуванню цілісного механізму адміністративно-правового регулювання у сфері забезпечення екологічної безпеки як

різновиду національної безпеки України уваги приділялося набагато менше, а актуальність такої наукової розвідки з огляду на відповідні загрози не зменшується, а натомість – дедалі зростає. Мета статті полягає у дослідженні адміністративно-правового аспекту екологічної безпеки у системі національної безпеки України.

Основні результати дослідження. Аналізуючи адміністративно-правове регулювання у сфері забезпечення екологічної безпеки України слід указати на те, що базові нормативно-правові акти, які, з одного боку, стосуються фундаментальних засад становлення та розвитку Української державності, а з іншого, тією чи іншою мірою пов'язані з екологічною безпекою підтверджують її екзистенційну значущість, а також свідчать про її розуміння як невід'ємного компоненту національної безпеки України.

Перший фундаментальний документ Українського державотворення – Декларація про державний суверенітет України [2] від 16 липня 1990 року формулює правові засади, у відповідності до яких вибудовується бачення екологічної безпеки у системі інших видів національної безпеки, а також започатковується організаційно-правова основа формування механізму забезпечення такого виду безпеки. Проте, що слід вважати найважливішим, є той факт, що серед десяти розділів цього документу окремий (Розділ 7) присвячений саме екологічній безпеці. Наведене суттєвим чином підносить та актуалізує тематику удосконалення механізму адміністративно-правового регулювання у сфері забезпечення екологічної безпеки України.

Стосовно Декларації про державний суверенітет України та місця у цьому документі екологічної безпеки слід указати на те, що термін «безпека» у ньому згадується шість разів та окрім екологічної безпеки згадуються такі види безпеки як: 1) зовнішня безпека; 2) внутрішня безпека; 3) державна безпека; 4) міжнародна безпека. Проте саме про екологічну безпеку згадується частіше за всі інші – двічі, а також з цього виду безпеки розпочинається розкриття безпекової тематики у межах тексту Декларації. Наведене дозволяє стверджувати те, що український законодавець вже на початковому етапі розвитку державотво-

рення усвідомлював значення цього виду безпеки у системі національної безпеки та у механізмі забезпечення сталого розвитку.

Здійснюючи більш-менш виважену та послідовну правову політику у сфері забезпечення екологічної безпеки, Верховна Рада вже 25 червня 1991 року (ще до проголошення 24 серпня 1991 року незалежності України та створення самостійної української держави – Україна) ухвалила Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» [3], який визначає правові, економічні та соціальні основи організації охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки в інтересах нинішнього і майбутніх поколінь. У цьому Законі термін «екологічна безпека» називається тридцять п'ять разів. Крім того, цей нормативно-правовий акт також оперує і тими видами безпеки, що органічно пов'язані з екологічною безпекою чи витікають з неї. Так, наприклад, у Законі двічі ідеться про ядерну безпеку, один раз указано на біобезпеку (пункт «м» частини першої статті 20), два рази на радіаційну безпеку (абзац другий пункту «а» частини першої статті 20-2, пункт «б» частини першої статті 20-2); два рази на біологічну безпеку (абзац дев'ятнадцятий пункту «а» частини першої статті 20-2, частина друга статті 35); два рази на генетичну безпеку (абзац дев'ятнадцятий пункту «а» частини першої статті 20-2, частина друга статті 35); один раз на безпеку здоров'я населення (пункт «г» частини першої статті 40); один раз на державну безпеку (частина перша статті 58). Окремо Закон називає вид безпеки крізь призму державної політики у відповідній сфері.

Так, відповідно до частини другої статті 66 Закону, Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з промислової безпеки, і центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпеки використання ядерної енергії, спільно з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, систематично проводять перевірки стану екологічно небезпечних об'єктів та виконання відповідних заходів і вимог щодо їх безпечної експлуатації.

Варто вказати на те, що через багато років буде ухвалено комплексний Закон України «Про національну безпеку України» [4], який буде побудовано на засадах регулювання, у тому числі й питань реалізації державної полі-

тики у сфері безпеки. Так, відповідно до частини четвертої статті 3 цього Закону, державна політика у сферах національної безпеки і оборони спрямовується на забезпечення воєнної, зовнішньополітичної, державної, економічної, інформаційної, екологічної безпеки, безпеки критичної інфраструктури, кібербезпеки України та на інші її напрями. Слід звернути увагу на те, що чинний Закон про національну безпеку України 2018 року маючи на меті комплексне урегулювання питань, пов'язаних із національною безпекою (на сьогодні достатньо широка категорія, що охоплює цілу низку найрізноманітніших напрямів та видів, у тому числі й екологічну безпеку), на практиці увагу приділяє лише чотирьом видам національної безпеки України – воєнній безпеці (пункт 2 частини першої статті 1); громадській безпеці (пункт 3 частини першої статті 1); державній безпеці (пункт 4 частини першої статті 1); кібербезпеці (пункт 21 частини першої статті 1).

Ми не будемо розглядати проблематику не виключення до цього Закону широкого спектру інших видів національної безпеки, оскільки це виходить за межі нашого дослідження. Проте стосовно екологічної безпеки варто вказати на некоректний підхід законодавця, пов'язаний з тим, що він обійшов своєю увагою це питання у названому Законі.

Адже, як уже було вказано вище, про екологічну безпеку цей Закон говорить лише у системі реалізації державної політики у сфері національної безпеки та оборони України, яка повинна буди спрямована на забезпечення, у тому числі й екологічної безпеки та стосується широкого спектру питань, пов'язаних із адміністративно-правовим регулюванням у сфері забезпечення такого різновиду національної безпеки України.

Якщо поглянути на положення цього Закону з точки зору предмету правового регулювання, а також урахувати те, що у системі чинного законодавства України є також Закон України «Про оборону України» [5] можна поставити питання про доцільність використання у Законі України «Про національну безпеку України» категорії «державна політика у сфері національної безпеки та оборони України» стосовно екологічної безпеки.

Ця теза потребує свого додаткового уточнення. Дійсно, Закон України «Про національну безпеку України» певним чином уточнює питання, про які йдеться у Законі України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» [6] від 1 липня 2010 року.

Так, згідно з абзацом 2 частини першої статті 6 цього Закону, основними засадами

внутрішньої політики у сфері національної безпеки і оборони є забезпечення життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам у зовнішньополітичній, оборонній, соціально-економічній, енергетичній, продовольчій, екологічній та інформаційній сферах. Слід звернути увагу на те, що тут дійсно ідеться про загрози в екологічній сфері (захищеність від таких загроз є екологічною безпекою), виявлення, нейтралізація, мінімізація та запобігання яким здійснюється у межах внутрішньої політики у сфері національної безпеки та оборони України (частина перша статті 6 Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики України»). Разом із тим, цей Закон є таким нормативно-правовим актом, що оперує достатньо широкими категоріями, з метою охопити всі базові засади реалізації державної політики. Не випадково у його преамбулі прямо вказано на те, що він визначає засади внутрішньої політики України у сферах розбудови державності, розвитку місцевого самоврядування та стимулювання розвитку регіонів, формування інститутів громадянського суспільства, національної безпеки і оборони. Як видно, ідеться про достатньо широкий контекст регулювання здійснення державної політики. Абсолютно логічним є те, що з урахуванням положень Конституції України та цього Закону на рівні профільних законів повинна знайти своє закріплення предметна специфіка здійснення та реалізації державної політики у відповідних сферах, що корелюють з назвою та предметом правового регулювання відповідних Законів.

Як було вже зазначено вище, детальне регулювання здійснення державної політики у сфері національної безпеки і оборони України здійснюється не лише Законом України «Про національну безпеку України», але й Законом України «Про оборону України». Саме ця обставина говорить про те, що детальне регулювання здійснення державної політики у сфері національної безпеки і оборони України повинно здійснюватися диференційовано, а саме про державну політику у сфері національної безпеки України повинно йтися у Законі України «Про національну безпеку України». У той час, як здійснення державної політики у сфері оборони України повинно бути урегульовано на рівні Закону України «Про оборону України». До речі, останній Закон хоч і не комплексно, але все ж таки безпосередньо говорить про державну політику у сфері оборони, зок-

рема, спрямовану на функціонування, бойову та мобілізаційну готовність, боєздатність і підготовку Збройних Сил України до здійснення покладених на них функцій і завдань (частина перша статті 10).

З приводу викладеного вище слід також зазначити і те, що наші пропозиції не спрямовані на нівелювання тієї обставини, що категорія «національна безпека» виступає такою, що є максимально взаємопов'язаною з категорією «оборона». Проте саме така диференціація правового регулювання здійснення державної політики, по-перше, дозволила б більш чітко та змістовно розкривати відповідні категорії, а по-друге, урахувала існуючу специфіку диференційованого регулювання на законодавчому рівні питань національної безпеки та оборони окремими законами та підзаконними актами. Крім того, варто вказати на те, що суттєві аспекти реалізації екологічної безпеки мають місце і в оборонній сфері. Навіть, легальна дефініція категорії «оборона» не заперечує екологічного аспекту. Так, в абзаці третьому статті 1 Закону України «Про оборону України» встановлено, що під обороною України слід розуміти систему політичних, економічних, соціальних, воєнних, наукових, науково-технічних, інформаційних, правових, організаційних, інших заходів держави щодо підготовки до збройного захисту та її захист у разі збройної агресії або збройного конфлікту. Вочевидь, указівка на те, що ідеться про інші заходи держави не виключає і екологічної складової у сфері оборони.

Незважаючи на те, що цей Закон про екологію безпосередньо не говорить, він оперує, наприклад, такими дотичними до неї категоріями як узбережжя, повітряний простір тощо. Безперечно, ідеться про напад на них, проте у такому випадку загроз в екологічній сфері не допустити не можна. Також окремо можна говорити і про забезпечення воєнної безпеки, що здійснюється за посередництвом оборонних заходів. Стаття 58 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» стосується питань пов'язаних з вимогами екологічної безпеки стосовно військових, оборонних об'єктів та військової діяльності. Наведена стаття закріплює організаційно-правові засади реалізації екологічної безпеки у сферах дотичних як до питань оборони, так і до питань воєнної, а отже і національної безпеки України.

Висновки. Таким чином, можна стверджувати той факт, що чинне законодавство формує підстави для розуміння екологічної безпеки у системі національної безпеки як

невід'ємного та провідного компонента безпекової системи.

Це, у свою чергу, суттєвим чином впливає на розуміння потреби у формуванні цілісного механізму адміністративно-правового регулювання у сфері забезпечення екологічної безпеки як належного підґрунтя формування єдиного безпекового простору. Також Ю. Кобець, вивчаючи екологічну безпеку у системі національної безпеки, є прихильником того факту, що екологічні проблеми, носячі системний характер, корелюються з воєнними, економічними, політичними, технологічними факторами, свідчать про необхідність та важливість розвитку стратегії екологічної безпеки як одної з фундаментальних складових національної безпеки [9, с. 80].

При цьому не можна не зважати на специфіку екологічної безпеки як окремого і доволі специфічного об'єкту адміністративно-правового регулювання. Разом із тим, як було доведено вище, адміністративно-правове регулювання повинно здійснюватися у загальній

парадигмі безпекового регулювання, що повинно знайти своє втілення у кореляції мети та завдань адміністративно-правового регулювання у сфері забезпечення екологічної безпеки з тією метою та завданнями, що стоять перед загальною правовою політикою забезпечення національної безпеки в цілому (забезпечення захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих інтересів людини, суспільства та держави, реалізація яких забезпечує державний суверенітет України, її прогресивний демократичний розвиток, а також безпечні умови життєдіяльності і добробут її громадян від реальних та потенційних загроз).

Як витікає з положень чинного законодавства та практики його застосування, екологічна складова у системі забезпечення національної безпеки є достатньо значущою та такою, що є взаємопов'язаною з усіма змістовними компонентами національної безпеки та оборони України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Цілі сталого розвитку у дії. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku>
2. Декларація про державний суверенітет України № 55-XII від 16 липня 1990 року. *Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР)*. 1990. N 31. Ст. 429.
3. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України № 1264-XII від 25 червня 1991 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 41. Ст. 546.
4. Про національну безпеку України : Закон України № 2469-VIII від 21 червня 2018 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31. Ст. 241
5. Про оборону України : Закон України № 1932-XII від 6 грудня 1991 року. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1992. № 9. ст. 106.
6. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України № 2411VI від 1 липня 2010 року. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2010. № 40. ст. 527.
7. Мендик Л. В. Юридична природа відповідальності за лісопорушення в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. Вип. 1 (3). 2013. С. 182-193.
8. Решетник Л. Правові проблеми юридичної відповідальності у галузі екології. *Право України*. 2003. № 8. С. 81-85.
9. Ю.Кобець. Екологічна безпека в системі національної безпеки. *II Міжнародна наукова конференція «Воєнні конфлікти та техногенні катастрофи»: історичні та психологічні наслідки*. С. 78-80. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/37892/2/MCTD_2022_Kobets_Yu-Ecological_safety_in_the_78-80.pdf

Стаття надійшла до редакції 23.09.2025
Стаття рекомендована до друку 21.11.2025

Переглянуто 27.10.2025.
Опубліковано 30.12.2025

A.A. OMAROV

PhD of state and legal disciplines, faculty of law

E-mail: e-mail: omarov.arzum2000@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-4525-247X>

V.N. Karazin Kharkov National University
Kharkiv, 61022, Svobody square, 4

ENVIRONMENTAL SECURITY IN THE NATIONAL SECURITY SYSTEM OF UKRAINE: ADMINISTRATIVE AND LEGAL ASPECT

ANNOTATION. *Introduction.* Security issues in general in the modern realities of the development of the world community are on the agenda among the topical issues. Security issues have always been and remain very important, both in its broadest sense and in sector-specific issues.

Summary of the main results of the study. The article analyzes the administrative and legal aspects of understanding environmental security as an integral part of national security. In particular, the article argues that the current legislation forms the basis for understanding environmental security in the national security system as an integral and leading component of the security system. From the author's point of view, this, in turn, significantly affects the understand-

ing of the need to form a holistic mechanism of administrative and legal regulation in the field of ensuring environmental security as a proper basis for the formation of a single security space of the independent Ukrainian state. At the same time, one cannot ignore the specifics of environmental security as a separate and rather specific object of administrative and legal regulation. It is proved that administrative and legal regulation in the field of ensuring environmental security should be carried out in the general paradigm of security regulation. This approach should find its embodiment, in particular, in the correlation of the goal and objectives of administrative and legal regulation in the field of ensuring environmental security with the goal and objectives of the general legal policy of ensuring national security as a whole (ensuring the protection of state sovereignty, territorial integrity, democratic constitutional order and other vital interests of man, society and the state, the implementation of which ensures the state sovereignty of Ukraine, its progressive democratic development, as well as safe living conditions and the well-being of its citizens from real and potential threats). As follows from the provisions of the current legislation and the practice of its application, the environmental component in the system of ensuring national security is quite significant and is interconnected with all the substantive components of the national security and defense of Ukraine. The legislation provides for a variety of acts issued by public authorities and in respect of which, in appropriate cases, specific methods of protecting violated rights in administrative proceedings can be applied. A proper scientifically based classification of methods of protection of violated rights in administrative proceedings can serve as the basis for developing criteria for the application of both those methods of protection provided for by the Code of Administrative Offenses of Ukraine and those not provided for by the Code.

Conclusion. Thus, it can be stated that the current legislation forms the basis for understanding environmental security in the national security system as an integral and leading component of the security system. This, in turn, significantly affects the understanding of the need to form a holistic mechanism of administrative and legal regulation in the field of ensuring environmental security as an appropriate basis for the formation of a single security space. At the same time, one cannot ignore the specifics of environmental security as a separate and rather specific object of administrative and legal regulation. At the same time, as was proven above, administrative and legal regulation should be carried out in the general paradigm of security regulation, which should find its embodiment in the correlation of the goal and objectives of administrative and legal regulation in the field of ensuring environmental security with the goal and objectives facing the general legal policy of ensuring national security as a whole (ensuring the protection of state sovereignty, territorial integrity, democratic constitutional order and other vital interests of man, society and the state, the implementation of which ensures the state sovereignty of Ukraine, its progressive democratic development, as well as safe living conditions and the well-being of its citizens from real and potential threats). As follows from the provisions of the current legislation and the practice of its application, the environmental component in the system of ensuring national security is quite significant and is interconnected with all substantive components of the national security and defense of Ukraine.

KEYWORDS: *administrative and legal regulation, administrative and legal principles, mechanism of administrative and legal regulation in the field of ensuring environmental safety, environmental safety as a type of national security of Ukraine*

REFERENCES

1. Sustainable Development Goals in action URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku> (in Ukrainian)
2. Declaration on the State Sovereignty of Ukraine No. 55-XII dated July 16, 1990. *Information of the Verkhovna Rada of the Ukrainian SSR*. 1991. № 41. Art. 546. (in Ukrainian)
3. On Environmental Protection: Law of Ukraine No. 1264-XII of June 25, 1991. *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 1991. No. 41. Art. 546 (in Ukrainian)
4. On the National Security of Ukraine: Law of Ukraine No. 2469-VIII of June 21, 2018. *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 2018. No. 31. Art. 241 (in Ukrainian)
5. On the Defense of Ukraine: Law of Ukraine No. 1932-XII of December 6, 1991. *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 1992. No. 9. Art. 106. (in Ukrainian)
6. On the Principles of Domestic and Foreign Policy: Law of Ukraine No. 2411VI of July 1, 2010. *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 2010. No. 40. Art. 527. (in Ukrainian)
7. L. V. Mendyk (2013). Legal nature of liability for forest violations in Ukraine. *Prykarpatskyi yuridichnyi visnyk*. Issue 1 (3). P. 182-193. (in Ukrainian)
8. L. Reshetnyk (2003). Legal problems of legal liability in the field of ecology. *Law of Ukraine*. No. 8. P. 81-85. (in Ukrainian)
9. Yu. Kobets. Ecological safety in the system of national security: II International scientific conference "Military conflicts and man-made disasters": historical and psychological consequences. P. 78-80. URL: chrome-extension://efaidnbmninnkpcjpcglclefindmkaj/https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/37892/2/MCTD_2022_Kobets_Yu-Ecological_safety_in_the_78-80.pdf (in Ukrainian)

Authors Contribution: All authors have contributed equally to this work

Conflict of Interest: The authors declare no conflict of interest

The article was received by the editors 23.09.2025
The article is recommended for printing 21.11.2025

The article was revised 27.10.2025
This article published 30.12.2025